DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
16. september 1997 *

I sag C-279/94,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber først ved Antonio Aresu, dernæst ved Paolo Stancanelli, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Italienske Republik ved afdelingschef, professor Umberto Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, Pier Giorgio Ferri, og med valgt adresse i Luxembourg på Italiens Ambassade, 5, rue Marie-Adélaïde,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 1, første afsnit — subsidiært artikel 9, stk. 1 — i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 109, s. 8), som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 (EFT L 81, s. 75), ved at vedtage lov nr. 257 af 27. marts 1992 om forskrifter for ophør med anvendelsen af asbest uden at have tilstillet Kommissionen udkastet til loven,

har

* Processprog: italiensk.

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G.F. Mancini, og dommerne J.L. Murray, G. Hirsch, H. Ragnemalm (refererende dommer) og R. Schintgen,

generaladvokat: N. Fennelly
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 20. februar 1997 er afgivet mundtlige indlæg af Den Italienske Republik ved Pier Giorgio Ferri og af Kommissionen ved Paolo Stancanelli,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. marts 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 13. oktober 1994 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 1, første afsnit — subsidiært artikel 9, stk. 1 — i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 109, s. 8), som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 (EFT L 81, s. 75, herefter »direktivet«), ved at vedtage lov nr. 257 af 27. marts 1992 om forskrifter for ophør med anvendelsen af asbest (*Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*,

supplemento ordinario nr. 87 af 13.4.1992, s. 5, herefter »lov nr. 257/92«) uden at have tilstillet Kommissionen udkastet til loven.

2 Lov nr. 257/92 indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

»Artikel 1 — *Anvendelsesområde*

1. Loven omfatter indenlandsk udvinding, indførsel, forarbejdning, anvendelse, markedsføring, behandling og bortskaffelse samt udførsel af asbest og asbestholdige produkter. Der fastsættes forskrifter for ophør med produktion, forhandling, udvinding, indførsel, udførsel og anvendelse af asbest og asbestholdige produkter, for gennemførelsen af foranstaltninger til dekontaminering og sanering af områder, der er berørt af asbestbetinget forurening, for forskning vedrørende erstatningsstoffer og produktionsomstilling samt for kontrol af asbestbetinget forurening.

2. Efter udløbet af en frist på 365 dage fra lovens ikrafttrædelse, og med forbehold for forskellige frister for ophør med produktion og markedsføring af de produkter, der er nævnt på listen i bilaget til denne lov, er udvinding, indførsel, udførsel, markedsføring og produktion af asbest, af produkter af asbest og af asbestholdige produkter, herunder de produkter, der er nævnt under litra c) og g), på listen i bilaget til denne lov, forbudt.

...

Artikel 3 — *Grænseværdier*

1. På arbejdspladser, hvor der anvendes, forarbejdes eller bortskaffes asbest, på steder, hvor der gennemføres saneringsarbejder, i produktionslokaler, hvor der anvendes asbest samt i lokaler på virksomheder, der har tilladelse til at behandle eller bortskaffe asbest eller til at sanere berørte områder, må koncentrationen af asbestfibre, der kan indåndes, ikke overstige grænseværdierne i henhold til artikel 31 i lovdekret nr. 277 af 15. august 1991, som ændret ved nærværende lov.

2. Grænseværdierne, procedurerne og analysemetoderne til brug for måling af miljøets forurening med asbest, herunder flydende og luftbårne udledninger, skal følge definitionerne i Rådets direktiv 87/217/EØF af 19. marts 1987. Den frist for tilpasning af lovdekretet til gennemførelse af ovennævnte direktiv, der er omhandlet i artikel 1 og 67 i lov nr. 428 af 29. december 1990, forlænges indtil den 30. juni 1992.

3. Eventuelle tilpasninger eller ændringer af de i stk. 1 og 2 nævnte grænseværdier fastsættes, også på forslag fra den i artikel 4 omhandlede kommission, ved dekret fra sundhedsministeren efter forhandling med miljøministeren og ministeren for industri, handel og håndværk.

4. Artikel 31, stk. 1, litra a), i lovdekret nr. 277 af 15. august 1991 erstattes med følgende ordlyd:

'a) 0,6 fiber pr. kubikcentimeter chrysotil'.

5. Artikel 31, stk. 2, i lovdekret nr. 277 af 15. august 1991 ophæves.

...

Artikel 8 — *Klassificering, emballering og etikettering*

1. For så vidt angår klassificering, emballering og etikettering af asbest og asbestholdige produkter finder lov nr. 256 af 29. maj 1974, som senere ændret og suppleret, og præsidentdekret nr. 215 af 24. maj 1988 anvendelse.«

3 Udtrykket teknisk forskrift, jf. direktivets artikel 8, defineres i samme direktivs artikel 1, nr. 5, som følger:

»... tekniske specifikationer, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes, for at et produkt kan markedsføres eller anvendes i én medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, bortset fra de specifikationer, som de lokale myndigheder fastsætter«.

4 Direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, lyder:

»1. Medlemsstaterne sender straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der blot er tale om en gengivelse af en international eller euro-

pæisk standard i dens helhed, i hvilket tilfælde det vil være tilstrækkeligt at oplyse herom; de giver tillige kort Kommissionen underretning om grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet. Medlemsstaterne giver i givet fald samtidig underretning om teksten til de tilgrundliggende væsentligste og direkte berørte love og administrative bestemmelser, hvis kendskab hertil er nødvendig med henblik på at vurdere rækkevidden af udkastet til teknisk forskrift.«

5 Lov nr. 257/92 udgjorde efter Kommissionens opfattelse en teknisk forskrift, som skulle have været meddelt den i udkast i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, og den opfordrede derfor ved skrivelse af 18. november 1992 den italienske regering til at fremsætte sine bemærkninger.

6 Uden at svare formelt på denne skrivelse meddelte den italienske regering ved telex af 23. marts 1993 Kommissionen, at den tilbagekaldte den anmeldelse af lov nr. 257/92, den havde foretaget for så vidt angik området for statsstøtte. Der er dog enighed mellem parterne om, at lov nr. 257/92 aldrig er blevet meddelt Kommissionen for så vidt angår anvendelsen af direktivet.

7 Kommissionen fremsendte den 3. november 1993 en begrundet udtalelse til Den Italienske Republik med opfordring til denne om at efterkomme den begrundede udtalelse inden for en frist på to måneder efter meddelelsen deraf.

8 Den Italienske Republik besvarede ikke den begrundede udtalelse og foretog intet yderligere i anledning deraf.

9 På dette grundlag har Kommissionen anlagt nærværende sag.

Formaliteten

10 Ved særskilt processkrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 19. januar 1995 har Den Italienske Republik i medfør af procesreglementets artikel 91 fremsat krav om, at sagen afvises.

11 Domstolen traf den 11. juli 1995 afgørelse om at henskyde afgørelsen vedrørende formalitetsindsigelsen til behandling i forbindelse med sagens realitet.

12 Den Italienske Republik har fremført tre anbringender til støtte for kravet om afvisning.

Det første anbringende

13 Den Italienske Republik har gjort gældende, at åbningsskrivelsen er ugyldig, eftersom Kommissionen ikke deri præcist har angivet, hvilke bestemmelser i lov nr. 257/92 der udgør tekniske forskrifter i direktivets forstand. Betegnelsen »teknisk forskrift« kan ikke vedrøre loven, men bestemmelserne deri. Den italienske regering hævder, at den i mangel af en fastlæggelse af sagens genstand ikke har haft behørig mulighed for at tage til genmæle, da den ikke har kunnet udskille de tekniske forskrifter i loven og dermed heller ikke de overtrædelser af traktaten, som lægges den til last.

14 Det skal påpeges, at Kommissionen i henhold til traktatens artikel 169 kun kan indbringe en traktatbrudssag for Domstolen efter at have givet den pågældende stat

lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger. Ifølge Domstolens faste praksis har åbningsskrivelsen i traktatbrudsprocedurens administrative fase således til formål at afgrænse tvistens genstand og give den medlemsstat, der opfordres til at fremsætte sine bemærkninger, de fornødne oplysninger til, at den kan forberede sit forsvar (jf. bl.a. dom af 17.9.1996, sag C-289/94, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 4405, præmis 15).

15 Selv om den i traktatens artikel 169 nævnte begrundede udtalelse skal indeholde en sammenhængende og detaljeret redegørelse for grundene til, at den pågældende stat efter Kommissionens opfattelse har tilsidesat en af de forpligtelser, der påhviler den i medfør af traktaten, kan de samme strenge krav ikke stilles med hensyn til åbningsskrivelsen, som nødvendigvis kun kan være en kortfattet første sammenfatning af klagepunkterne. Der er således intet til hinder for, at Kommissionen i den begrundede udtalelse uddyber de klagepunkter, den allerede mere bredt har gjort gældende i åbningsskrivelsen (jf. navnlig den ovenfor nævnte dom i sagen Kommissionen mod Italien, præmis 16).

16 I den foreliggende sag indeholdt åbningsskrivelsen en tilstrækkelig afgrænsning af det traktatbrud, Den Italienske Republik blev foreholdt, nemlig vedtagelsen af lov nr. 257/92, der ikke var blevet meddelt Kommissionen i udkast på forhånd som foreskrevet i direktivet, selv om loven ifølge Kommissionen indeholdt tekniske forskrifter. Åbningsskrivelsen har altså givet den italienske regering oplysning om arten af de klagepunkter, der blev rejst over for den, således at den fik mulighed for at tage til genmæle. Desuden var der forud herfor den 26. februar 1992 blevet fremsendt et telex, hvori der allerede var blevet redegjort for Kommissionens holdning.

17 Det følger heraf, at det første anbringende til støtte for kravet om afvisning skal forkastes.

Det andet anbringende

18 Den Italienske Republik har gjort gældende, at også den begrundede udtalelse er ugyldig. I den begrundede udtalelse har Kommissionen udpeget tre tekniske forskrifter, der burde have været anmeldt. En sådan forsinket udpegning af disse tre tekniske forskrifter uden passende begrundelse indebærer en tilsidesættelse af retten til kontradiktion og krænker den pågældende stats ret til med de fornødne detaljer at få kendskab til de klagepunkter, der foreholdes den, og til at træffe foranstaltninger, som kan afhjælpe forholdene.

19 Vedrørende det anførte bemærkes, at den begrundede udtalelse skal indeholde en sammenhængende og detaljeret redegørelse for Kommissionens grunde til at antage, at den pågældende stat har tilsidesat en af sine forpligtelser efter traktaten (jf. dom af 11.7.1991, sag C-247/89, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 3659, præmis 22).

20 Det fremgår af selve ordlyden af den begrundede udtalelse, at den opfylder dette krav. Kommissionen har således deri nærmere præciseret de klagepunkter, der var indeholdt i åbningsskrivelsen, idet den har udskilt de bestemmelser i lov nr. 257/92, som efter dens opfattelse var tekniske forskrifter. Heraf følger, at der blev givet en tilstrækkelig detaljeret redegørelse for sagens genstand.

21 Det andet anbringende til støtte for kravet om afvisning skal derfor også forkastes.

Det tredje anbringende

22 Den Italienske Republik har gjort gældende, at stævningen bør afvises, da stævningen og den begrundede udtalelse indholdsmæssigt divergerer. Efter dens opfat-

telse er sagsgenstanden ikke identisk i den begrundede udtalelse og stævningen. Kommissionen har i den begrundede udtalelse anført, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 8 og 9, mens den i stævningen har gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af direktivets artikel 8 vedrørende pligten til at give meddelelse eller, subsidiært, af artikel 9 vedrørende den stand still-forpligtelse, som påhviler medlemsstaterne, når et forslag er blevet anmeldt. Ved at gøre gældende, at Den Italienske Republik kun havde tilsidesat artikel 8 og ikke artikel 9, havde Kommissionen følgelig ændret sagens genstand.

23 Heroverfor har Kommissionen med rette anført, at den har omformuleret sin påstand i lyset af retspraksis fra Domstolen. Den anser en henvisning til artikel 9 for ikke at være relevant, når det er klart, at det i mangel af anmeldelse alene er artikel 8, som er blevet tilsidesat. Imidlertid har Kommissionen ønsket at tage sine forholdsregler over for den eventuelle udformning af den italienske regerings argumentation, som denne kunne have anvendt under angivelse af, at den forud for den administrative procedure havde fremsendt lovforslaget i medfør af EF-traktatens artikel 93 om statsstøtte. I det øjemed var klagepunktet vedrørende artikel 9 — der allerede optrådte i den begrundede udtalelse — ikke blevet tilføjet af Kommissionen, men derimod blevet tillagt subsidiær betydning.

24 Det fremgår ganske vist af Domstolens faste praksis, at genstanden for en sag anlagt i medfør af traktatens artikel 169 afgrænses af den administrative procedure, der er foreskrevet i denne bestemmelse, og at de klagepunkter, der fremføres til støtte for Kommissionens begrundede udtalelse og sagsanlægget, følgelig skal være de samme (jf. dom af 10.9.1996, sag C-11/95, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 4115, præmis 33).

25 Dette krav kan imidlertid ikke indebære, at der under alle omstændigheder skal være fuldstændigt sammenfald mellem, hvad der blev angivet som sagsgenstand i den begrundede udtalelse og de i stævningen nedlagte påstande, når sagsgenstanden ikke er blevet udvidet eller ændret, men blot er blevet begrænset.

26 Heraf følger, at også det tredje anbringende til støtte for kravet om afvisning skal forkastes, hvorefter sagen antages til realitetsbehandling.

Realiteten

27 Efter Kommissionens opfattelse indeholder lov nr. 257/92 tekniske forskrifter, der falder ind under direktivets anvendelsesområde. Det i artikel 1, stk. 2, i lov nr. 257/92 indeholdte forbud mod import, eksport, markedsføring og produktion af asbest, af produkter af asbest og af asbestholdige produkter, der er nævnt i bilaget til loven, udgør i sig selv en teknisk forskrift i henhold til direktivets artikel 1. Desuden indeholder lovens artikel 3 tekniske forskrifter, da den fastlægger grænseværdierne for det tilladte indhold af asbest samt procedurerne og analysemetoderne til brug for måling af disse værdier. Endelig er det i artikel 8 i lov nr. 257/92 foreskrevet, at bestemmelserne i lov nr. 256 af 29. maj 1974 (herefter »lov nr. 256/74«) og præsidentdekret nr. 215 af 24. maj 1988 (herefter »dekret nr. 215/88«) finder anvendelse på asbest og asbestholdige produkter for så vidt angår klassificering, emballering og etikettering. Følgelig udgør den sidstnævnte bestemmelse også en teknisk forskrift, da der derved indføres regler, som finder anvendelse på produkterne, således som dette forstås efter direktivets artikel 1, nr. 1 og 5. Kommissionen har heraf udledt, at der skal gives meddelelse om hele sammenhængen af almengyldige forskrifter som lov nr. 257/92, når de indeholder tekniske forskrifter. Hvis dette ikke var tilfældet, ville det blive vanskeligere eller ligefrem umuligt for Kommissionen at vurdere rækkevidden af en teknisk forskrift, og navnlig at bedømme, om den kan medføre hindringer for samhandelen.

28 Uden overhovedet at have taget stilling til Kommissionens argumentation om, at artikel 1, 3 og 8 i lov nr. 257/92 udgør tekniske forskrifter, har Den Italienske Republik gjort gældende, at dette under alle omstændigheder ikke er tilstrækkeligt til at gøre det obligatorisk at anmelde hele ordlyden af lov nr. 257/92 som én samlet teknisk forskrift. Selv hvis disse bestemmelser blev anset for tekniske forskrifter, ville det ikke medføre nogen forpligtelse til at anmelde den samlede lov. Det fremgår således af direktivets artikel 9, at når en teknisk forskrift én gang er blevet anmeldt, skal den interne vedtagelsesprocedure udsættes, indtil den i direktivet omhandlede procedure er afsluttet. Såfremt den samlede ordlyd af lov nr. 257/92 skulle have været anmeldt, skulle det italienske parlament have afholdt sig fra at godkende og sætte bestemmelser i kraft, som intet har at gøre med tekniske forskrifter.

29 Det bør indledningsvis undersøges, om artikel 1, 3 og 8 i lov nr. 257/92 — som hævdet af Kommissionen — udgør tekniske forskrifter i direktivets forstand.

30 For så vidt angår artikel 1, stk. 2, i lov nr. 257/92 bemærkes det, at bestemmelsen forbyder udvinding, import, eksport, markedsføring og produktion af asbest, af produkter af asbest og af asbestholdige produkter, efter udløbet af en frist på et år regnet fra lovens ikrafttrædelse. I kraft af forbuddet mod markedsføring og anvendelse af asbest udgør en bestemmelse af denne art en teknisk forskrift, som den italienske regering skulle have givet meddelelse om i samklang med direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit.

31 Artikel 3, stk. 1, i lov nr. 257/92 indfører bl.a. grænseværdier for koncentrationen af asbestfibre, der kan indåndes, bl.a. på arbejdspladser, hvor der anvendes, forarbejdes eller bortskaffes asbest. Med artikel 3, stk. 2, indføres grænseværdier, procedurer og analysemetoder til brug for måling af miljøets forurening med asbest. Med artikel 3, stk. 3, bemyndiges sundhedsministeren til at ajourføre eller ændre stk. 1 og 2. Med stk. 4 og 5 ændres eller ophæves tidligere grænseværdier.

32 I artikel 8 i lov nr. 257/92 er det bestemt, at lov nr. 256/74, som senere ændret og suppleret, og dekret nr. 215/88 finder anvendelse på klassificering, emballering og etikettering af asbest og asbestholdige produkter.

33 Det bemærkes herved, at Kommissionen, når den anlægger traktatbrudssag ved Domstolen, skal godtgøre, at der som hævdet foreligger et traktatbrud, og selv føre bevis herfor (dom af 16.12.1992, sag C-210/91, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 6735, præmis 22).

34 I henhold til direktivets artikel 1, nr. 5, skal der ved udtrykket teknisk forskrift forstås »... tekniske specifikationer, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes, for at et produkt kan markedsføres eller anvendes i én medlemsstat ...«. Efter direktivets artikel 1, nr. 1, er »tekniske specifikationer« specifikationer, der indeholdes i et dokument, der fastlægger karakteristika for et produkt, som f.eks. kvalitet, brugsegenskaber og sikkerhed. I artikel 3, stk. 1, i lov nr. 257/92 fastlægges grænseværdier for koncentrationen af asbestfibre, der kan indåndes, på arbejdspladser. Da et krævet karakteristikon for et produkt ikke præciseres, henhører denne bestemmelse ikke umiddelbart under definitionen af tekniske forskrifter, og den kan ikke anses for en teknisk forskrift, som skal anmeldes til Kommissionen i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit. Overholdelsen af de i artikel 3 i lov nr. 257/92 omhandlede grænseværdier for koncentrationen af asbestfibre, der kan indåndes, kan vel have indvirkning på det berørte produkts karakteristika, således som disse er omhandlet i direktivets artikel 1, nr. 1, men Kommissionen ses ikke at have godtgjort, hvorledes dette kunne være tilfældet.

35 Kommissionen har gjort gældende, at artikel 8 i lov nr. 257/92 udvider anvendelsesområdet for visse bestemmelser til at omfatte asbest, hvilket disse ikke tidligere omfattede. Den Italienske Republik har derimod gjort gældende, at der blot er tale om henvisning til bestemmelser, der allerede finder anvendelse på asbest.

36 Da Kommissionen imidlertid har anført, at artikel 8 i lov nr. 257/92 udgør en ny teknisk forskrift uden i det mindste at have påvist, på hvilken måde denne bestemmelse skaber retsvirkninger, som er forskellige fra dem, der følger af lov nr. 256/74 og dekret nr. 215/88 — som nævnes i artikel 8 — må det konstateres, at den ikke har understøttet dette udsagn med blot antydningen af et bevis. Følgelig bør Kommissionens argumentation på dette punkt forkastes, og det bør ligeledes fastslås, at det ikke er blevet godtgjort, at bestemmelsen udgør en teknisk forskrift i direktivet artikel 1, nr. 5's forstand.

37 Det følger af det ovenstående, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, ved at vedtage artikel 1 i lov nr. 257/92 uden at have tilstillet Kommissionen udkastet til loven.

38 Hvad angår den italienske regerings forpligtelse til at anmelde den fulde ordlyd af lov nr. 257/92, herunder de bestemmelser, der ikke udgør tekniske forskrifter, må det påpeges, at det fremgår af direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, at medlemsstaterne ligeledes skal give Kommissionen underretning om teksten til de tilgrundliggende væsentligste og direkte berørte love og administrative bestemmelser, hvis kendskab hertil er nødvendigt med henblik på at vurdere rækkevidden af udkastet til teknisk forskrift.

39 Det bemærkes herved, at det fremgår af det ovenfor anførte, at mange af bestemmelserne i lov nr. 257/92 hverken udgør tekniske forskrifter i henhold til direktivets artikel 1, nr. 5, eller endog tilgrundliggende love og administrative bestemmelser, som væsentligst og direkte berører den tekniske forskrift, der er indeholdt i den omtalte lov, således som dette forstås efter samme direktivs artikel 8, stk. 1, første afsnit.

40 Det skal dog præciseres, at formålet med direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, sidste punktum, er at give Kommissionen mulighed for at få et så fuldstændigt informationsgrundlag som muligt om ethvert udkast til teknisk forskrift for så vidt angår indholdet og rækkevidden heraf samt den generelle sammenhæng herfor, så den kan udøve de beføjelser, den er blevet tillagt efter direktivet, på den mest effektive vis.

41 Det må således fastslås, at kun en fuldstændig meddelelse af lov nr. 257/92 kunne sætte Kommissionen i stand til at vurdere den præcise rækkevidde af de tekniske forskrifter, som måtte være indeholdt i den nævnte lov, der — som dens titel viser — vedrører ophør med anvendelsen af asbest.

42 Det skal imidlertid præciseres, at den blotte omstændighed, at samtlige bestemmelser i lov nr. 257/92 er blevet bragt til Kommissionens kendskab, ikke forhindrer Den Italienske Republik i at sætte de bestemmelser, der ikke udgør tekniske forskrifter, i kraft med det samme, dvs. uden at afvente udfaldet af den i direktivet foreskrevne undersøgelsesprocedure.

43 Det må følgelig fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit, ved at vedtage lov nr. 257/92 uden at have tilstillet Kommissionen udkastet til loven.

Sagens omkostninger

44 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Da Den Italienske Republik har tabt sagen på de fleste punkter, pålægges det den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 1, første afsnit, i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter, som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988, ved at

vedtage lov nr. 257 af 27. marts 1992 om forskrifter for ophør med anvendelsen af asbest uden at have tilstillet Kommissionen udkastet til loven.

2) Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.

Mancini Murray Hirsch

Ragnemalm Schintgen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. september 1997.

R. Grass G.F. Mancini

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling